

De kleinoden van Paul Cupido

Het werk van Paul Cupido gaat over de vergankelijkheid en de kwetsbaarheid van het leven, maar ook over de kracht ervan en onze onderlinge verbondenheid. Over de natuur en het menselijk lichaam als onderdeel van de natuur. "Ik probeer altijd iets te maken wat je een beetje optilt. Dat je er een metafoor in kunt zien, of het ervaart als visuele poëzie." In de verstilde kunstwerkjes zijn het papier en afdrukproces een even belangrijk onderdeel.

tekst: Jannie de Kruijff | foto's: Paul Cupido

▲ Remembering You II, 2022.

Toen hij niet meer genoeg creativiteit haalde uit zijn soundstudio, besloot Paul zich te richten op fotografie. In 2017 studeerde hij cum laude af aan de Fotoacademie, met werk gemaakt in Japan. Een land dat een grote invloed heeft op Paul. Uitgangspunt in zijn werk zijn de esthetiek, de wabi-sabi – het omarmen van de imperfectie – en ook het filosofische begrip *Mu*, dat op vele manieren te interpreteren is en dat je kunt zien als een leegte, die ook weer te vullen is. “*Mu* betekent heel veel, maar voor mij gaat het steeds meer over harmonie der sferen. Het is ook de bedoeling dat het een vraagstuk blijft; *Mu* laat je nadenken over waar je geen directe verklaring voor hebt.”

Paul heeft een druk expositieschema dit najaar. “Het lijkt wel bijna een tourschema”, grapt hij. In september was zijn werk te zien bij Unseen. De komende weken bij het Spaanse fotofestival InCadaqués (tot 9 okt), in het SielboldHuis bij de groepstentoonstel-

ling *Wabi-sabi*, met fotografie en keramiek (t/m 15 jan 2023) en bij *De Best Verzorgde Boeken* in het Stedelijk Museum (8 okt t/m 6 nov). Er is een solo-expositie bij Bildhalle (t/m 12 nov) en in Museum Hilversum wordt een filminstallatie van Paul getoond, samen met met foto’s van Ilona Langbroek (15 okt t/m 15 dec) en Paris Photo (10 t/m 13 nov) sluit de rij. In oktober gaat Paul voor de laatste keer naar Château Palmer in Frankrijk, waar hij, in samenwerking met Leica, een jaar lang artist in residence is geweest en waaruit een expositie en boek zullen voortkomen.

Remembering You in Bildhalle staat geheel in het teken van herinneren, verlies en hoop, gevoelens die we allemaal kennen. De tentoonstelling bestaat uit een film, een eenvoudige lichtinstallatie en foto’s. Hoewel er ook wat ouder werk te zien is, zijn het voornamelijk nieuwe beelden. Zoals de foto’s van Ginkgo-blaadjes, die Paul begon te maken, nadat hij twee grote verliezen

had ervaren. “Ik kreeg een prachtig Ginkgo-blaadje toegestuurd van iemand die weet dat ik daarvan houd. Ik heb zelf al veel van die blaadjes verzameld tijdens mijn reizen naar Japan. Ik vind ze allemaal even mooi, ze doen me gewoon iets. Ze staan symbool voor lang leven en ik weet niet of het helemaal klopt, maar ik had gehoord dat wanneer je een Ginkgo-blaadje in een boek stopt, dit het gif eruit haalt en dat het je boek beschermt.” Geïnspireerd door een Japanner die, nadat hij iemand was verloren, bij wijze van ritueel stenen op elkaar ging stapelen, begon Paul elke dag een foto te maken van een Ginkgo-blaadje. Hierbij ging het hem vooral om het repetitieve ritueel van elke dag even bewust stil te staan bij zijn verlies. “Later ontwikkelde dit zich naar een meer universeel verlies en mondde het uit in een grote collectie. Ik ben de beelden vervolgens ook gaan verwerken in collages. Het werd zelfs een soort concept – wat niet mijn gebruikelijke werkmethode is.”

▲ Juliet 6, 2022.

▲ Juliet 00, 2022.

▲ Hommage Celeste, 2022.

▲ Near the River.

▲ Umi, 2019.

Gewoonlijk fotografeert Paul intuïtief, met al zijn zintuigen open en laat het maar gebeuren. "Wanneer je met je rug in het gras gaat liggen, kun je opeens geraakt worden door een mooie wolk, zodat je de impuls voelt 'ik moet het gaan fotograferen'. Wanneer je met iemand op pad gaat, kan diegene uit zichzelf ook al dingen aandragen. De beweging van een hand door het water, of het oppakken van een veertje. Als je ergens naartoe gaat met lampen en visagie, dan wordt het meer produceren en daar houd ik helemaal niet van. Je geeft het toeval een kans. Je moet ervoor open staan; als je je afsluit en doorloopt, dan gebeurt het niet. Het in de natuur zijn is sowieso al fantastisch en ook helend. De plek waar je je bevindt, doet altijd iets met je en het tijdstip is ook belangrijk. Ik fotografeer graag 's ochtends heel vroeg of pas na vijf uur 's middags, dan is er meteen al een andere sfeer. Fotografie zit in mijn lijf, ik hoef niet meer na te denken over hoe ik mijn camera instel, dat is hetzelfde als lopen of zwemmen geworden. Ik werk zowel analoog als digitaal, maar als ik digitaal werk, dan vind ik het wel weer leuk om analoog af te drukken." Hoogwaardige afdrucken zijn belangrijk voor Paul en hij wordt hierbij door diverse mensen geholpen. Hij maakt carbonprints in Spanje, Kees Brandenburg in Middelburg heeft hem allerlei technieken geleerd en Erik Levert maakt zijn toyoboprints. "Ik ontmoette Erik toen ik net was afgestudeerd en hij stelde voor om mijn werk eens als toyobo af te drukken, en het was zo prachtig en ook precies wat ik zocht. Het mooie papier en de handtechniek, waardoor het niet perfect is."

In Remembering You zijn ook een paar grote afdrucken te zien, maar meestal werkt Paul met kleine prints. "Mijn werk is vaak intiem en klein. Groot zit niet in mijn aard, en het zit ook niet in de Japanse esthetiek, maar het mag natuurlijk wel. In de muziek hoef je ook niet alleen maar zacht te spelen, je kunt best een keer flink uithalen, maar het moet wel passen. Daarnaast gebruik ik meestal kleine cameraatjes, waardoor de negatieven vaak niet eens groter kunnen worden afgedrukt. Misschien kun je ze zien als kleinood, dat vind ik zo'n mooi woord, iets wat heel dierbaar is en wat je dicht bij je kunt dragen." Zijn foto's zijn één body-of-work, die allemaal bij elkaar horen, al zijn er wel hoofdstukken in aan te brengen. Hij ziet ze als kleine stenen in een huis waar hij in zijn leven aan werkt.

Ook zoekt hij graag intuïtief naar nieuwe verbanden. "Twee bomen naast elkaar vind ik niet mooi, maar een boom en een portret samen is wel een goede combinatie, dan krijg je een mooie spanning. En met drie beelden kun je een visuele haiku maken; twee beelden die heel goed bij elkaar passen en daarbij een derde die iets heel gek doet, daar houd ik ook van. Soms kan een foto van vier jaar geleden op eens een plek krijgen naast een ander beeld en een verbinding aangaan. Dat is het mooiste wat er is, als dat gebeurt."

Pauls beelden zijn veelal in zwart-wit of hebben bruinige tinten. Maar af en toe gebruikt hij ook rood. "Ik vind een basis van zwart-wit mooi, want je gaat helemaal terug naar de essentie, naar de lijnen en vormen, je haalt alle ruis weg. Kleur is ook een ruis. Zwart-wit brengt je veel meer naar een atmosfeer toe, je kleedt een beeld eigenlijk uit naar de essentie van dat moment en daarna kun je ook weer kleur gaan toevoegen. Een klein beetje thee kan een mooie warme toon geven. Rood gebruik ik al vanaf het begin van de academie, het is de kleur van ontwikkeling, van de donkere kamer en het hoort ook bij Azië. Ik vind het leuk om af en toe even tegendraads te zijn en er zo'n knalrood beeld tussen te zetten. Het heeft ook iets muzikaals."

Inmiddels heeft Paul al zes boeken – waarvan drie in eigen beheer – uitgebracht, die allemaal zo goed als uitverkocht zijn. Hij maakt edities van maximaal vijfhonderd stuks en er wordt geen herdruk gemaakt. Hij vindt het mooi als een boek niet eeuwig verkrijgbaar is, maar een verzamelobject wordt. "Ik vind boeken maken het allerbeste om te doen, ook al verdien ik er niets mee, mijn boeken zijn tegen de break-even prijs te koop. Er gaat niets boven de ervaring van een boek. Het heeft een ritme waarbij je zelf het tempo bepaalt. Het is heel tactiel, sensueel misschien zelfs wel. Papier is heel belangrijk, hoe het voelt, het knisperen, de geur, dat wordt allemaal zo onderschat. Alles moet dienend zijn aan wat je met je werk wilt uitdragen. Als je een foto afdrukt op heel wit Europees Hahnemühle-papier dat licht afkaatst, dan klopt het niet. Ik gebruik papier uit Japan, waar al een gelige, zachte tint in zit. Als je daar een zwart-witfoto op afdrukt, krijgt het al meteen warmte. Ik wil dat je de vezels van het papier in de foto terugziet. Ik heb soms ook moeite met het digitaal doorsturen van een foto, want dan krijg je eigenlijk maar een

half afgebakken broodje te zien. In boeken kun je je verhaal ook zo goed kwijt. Je kunt een verband opbouwen door zowel iconische beelden als beelden te gebruiken die misschien niet heel goed zijn, maar wel een hele mooie ondersteunende functie hebben in het geheel. Bij galerie-exposities worden deze beelden vaak weggelaten."

Paul Cupido wordt vaak in een adem genoemd met fotografen als Albarrán Cabrera, Mika Hori en Miho Kajioka, waarvan het werk zowel in onderwerp als in aandacht voor papier of analoog afdrukproces overeenkomsten hebben. "We werken op dezelfde manier, we zitten in dezelfde stroming. Nadat ik begonnen ben met fotografie, heb ik lange tijd in Japan doorgebracht en daar raakte ik verliefd op de Japanse esthetiek. En ik ontmoette Masao Yamamoto, de grote meester aan wie we allemaal schatplichtig zijn. Hij zette eens de fotografiebeurs Paris Photo, waar groot, groter, groter de trend was, op zijn kop, door juist met hele kleine printjes te komen, die zo ontwapenend waren en van zo'n poëtische schoonheid. Hij wil geen iconisch werk maken, maar juist iets dat tijdloos is. Als je in Japan bent geweest dan voel je dat, daar is een andere benadering. Voor mij voelde dat als thuiskomen. Ik besloot mijn hart te gaan volgen en kwam toen vanzelf in die stroming terecht. Het komt doordat er een spirituele armoede is, er is behoefte aan schoonheid en verstillings. Een goed kunstwerk of muziekstuk dat je raakt, dat is niet eens een luxe, maar een essentiële levensbehoefte voor de mens. Net als rituelen, zoals ik met de Ginkgo-blaadjes heb gedaan, die zijn verdwenen in de huidige maatschappij. En we hebben juist rituelen nodig om dingen te verwerken, net als melancholie, en ook wabi-sabi. Voor het westen is perfectionisme erg belangrijk; alles moet netjes en mooi symmetrisch zijn, modellen moeten perfect zijn. Maar dan raakt het niet meer, het is juist fantastisch als het niet perfect is. Of wanneer iets niet helemaal afgemaakt is en er nog een rafelrandje aan zit, dat is ook zo mooi." ●

paulcupido.nl

Paul Cupido – Remembering you

t/m 12 nov

Bildhalle

Willemsparkweg 134H, Amsterdam

bildhalle.ch